

Érköbölküton a ló családtag

Rákóczi Lajos érmelléki lovasfarmja sokszoros országos fogathajtóbajnokot nevelt ki

Kárpát-medence-szerte reneszánszát éli a lótenyésztés, egyre több jó módú vállalkozó vág bele a lovászatba. Az érköbölküti Rákóczi Lajos lovasfarmja igazodási pont a vidék lótenyésztésében.

Lovon szoktak járni, gondolkozni, álldogálni és beszélgetni – jegyezte fel egykoron a magyarokról Regino (842–915) középkori német krónikás. De számos magyar irodalmi alkotásban is szó esik a lovakról, a magyar ember lóhoz fűződő barátságáról. A mondákban, népdalokban, mesékben sincs ez másképp, hisz emlékezzünk csak a mesebeli paraszat evő paripákra, a Fehérlófiára vagy a fehér ló mondájára. Az sem véletlen, hogy nyelvünkben változatosabbnál változatosabb kifejezések születtek a lovak színét illetően. A szürkén, a feketén, sárgán vagy tarkán kívül lehet még fakó, pej, sötétpej, deres vagy almásderes.

Zsigereinkben él a ló szeretete

Minden magyar emberben él a kioltathatlan vonzalom, érdeklődés a lovak iránt. A magyar nép történelme, életvitele és a lovak iránti szeretete, mély tisztelete nem véletlen. Csatak, háborúk megnyerése múlt lovakon és lovasaikon. A magyar nép és Magyarország történelméhez mindig hozzátartoztak a lovak. Őseink nem csupán használták ezt az erős jószágot, de társaként, néhol családtagként tekintettek rá. Sok családban ma is így bánnak a lóval. Nem véletlen, hogy őseink maguk mellé temették, és az ősi hitnek is központi szereplője volt. A magyar történelmi lovasság, a huszárság kialakulása is népvándorló őseinkhez nyúlik vissza. A gazdagokat fosztogató romantikus betyárok pedig a 19. századi puszták fontos lovas alakjai voltak. A hagyomány szerint mi találtuk fel a kocsit is, amely egy magyar faluról, Kocsról kapta a nevét. A fogatolás szerszámai – a hámok, sallangok, kantárok használata –, valamint a fogatolási és hajtás módok (kettes, négyes, ötös) szintén magyar találmányokhoz és módszerekhez köthetők – írja a Magyar Lovas Turisztikai Szövetség. A lovas sportban is sokáig élen jártunk, különösen a fogathajtásban, de a modern

A lovat Isten jókedvében teremtette – tartja a magyar közmondás

díjugratás elveit is magyar emberek dolgozták ki: Széchenyi Dénes gróf és Kégl Károly.

A ló, mint közlekedési eszköz is igen nagy szolgálatot tett minden időben, mindemellett igás állatként is szívesen tartották. Mi, magyarok va-

Minden magyar emberben él a kioltathatlan vonzalom, érdeklődés a lovak iránt. A magyar nép történelme, életvitele és a lovak iránti szeretete, mély tisztelete nem véletlen.

lahogy mindig így álltunk a lovakhoz. Ma sincs ez másképp, mert a lótenyésztés és a lovassportok mintegy harminc esztendeje ismét divatba jöttek a Kárpát-medencében. Még olyan kisrégiókban is, mint Hegyköz, amely a Berettyó és a Sebes-Körös közén elterülő dombvidék. Itt legutóbb július 1-jén szervezték meg a 18. kettesfogathajtó versenyt, amelynek főszerzője a környék leghíresebb lótenyésztője, Rákóczi Lajos.

Az érköbölküti lóimádó

Rákóczi Lajos Aradon született és 1974-ben került magyartanárként az érmelléki kisfaluba. Mint mondta, gyermekora óta kötődik a lovakhoz, kötődését a nagypapjától hozta ma-

FOTÓ: ÉRMELLÉKI GAZDÁK EGYESÜLETE

gával. Érköbölküti kihelyezése után alig egy esztendőre már saját hátsolván járt be az Ér- és a Berettyómenti falvakat. Fiai is korán „megfergőzödtek” az istállók illatával, s a lovak iránti szeretetükből fakadóan a fogathajtás iránt kezdtek érdeklődni, amire a lipicai ménnek voltak a legalkalmasabbak.

Mialatt Gergő fia egyre-másra nyerte a trófeákat országos és nemzetközi fogathajtó-versenyeken, lassan felépítették lovas birodalmukat. A köbölküti Rákóczi-lovasfarmon és lovardában a kiképzés és a fogathajtás mellett lovasiskolát létesítettek, sőt tábort is működtetnek gyermekek számára, amellyel Rákóczi menyee, Adám Andrea foglalkozik. Ezzel kapcsolatban mondja Rákóczi Lajos, hogy a lovasiskolát nem szabad összetéveszteni az élménylovaglással, hisz a kettő távol áll egymástól.

A 2015-ben alakult iskola eleinte csak 8–10 gyermekkel foglalkozott, de azóta annyira megnőtt az igény, hogy még felnőttek jelentkeznek. A gyermekeknek tartást, alázatot és rendszerességet tanít a lovaglás, mert együtt élnek, mozognak, lélegeznek a lóval. Felszabadulnak, feltöltődnek minden alkalommal, amikor megfordulnak a lovardában. Ugyanakkor pozitív hatással van a lelki életükre is – állítja a tapasztaltak nyomán az érmelléki lótenyésztő.

Az apja nem szerette az istállósza-

„Ha tehettem, már gyermekkoromban az istállók környékén ólálkod-

tam. Vakációkban méntelepeken dolgoztam, bár apám mindig megérezte a ruhámon az istálló szagát, és megértte, ugyanis nem szerettem a lovakat. A tengerparti nyaralásomat is a mangáliai méntelepen töltöttem, számomra többet jelentett a ló, mint a tenger” – mondja Rákóczi, aki – míg ki nem ábrándult a politikai életből – a 90-es években Bihar megye RMDSZ-es parlamenti képviselőjeként a román parlamentet is megjárta. Még ebben a minőségében is megessett vele, hogy a Román–Szír Baráti Társaságnak köszönhetően az egyik szíriai látogatása idején semmi pénzért nem hagyott volna ki egy sivatagi

lovaglást, amire éppen alkalma adódott egy ott ácsorgó lónak köszönhetően. A házigazdák annyira meglepődtek e furcsa kívánságon, hogy bár lovat nem, de egy sást ajándékoztak neki, amely ma is dísz (igaz, már kitömve) lakásának.

Gyerekkorában nagypapja egyik lovával elindult „felfedezőútra”, majd a kantárba akadt lábánál fogva egy darabig lógva vonszolta a ló, amit a lazán felfogatott nyereg okozott. Erre a „kis kalandra” majdnem ráment a szeme, de mégsem tágtított a lovak mellől. Rákóczi arról is mesél, hogy egyszer majdnem vízbe fulladt a fiával, amikor lóháton akartak átkelni a megáradt Berettyón. Még a feleségét is lóháton szöktette meg az aradi vonatról, aki meghúzta a vészféket, hogy nyeregbe szállhasson vele. „Az életem minden fontos pillanatában szerepet játszott a ló. Néha kalandosan, néha romantikusan” – magyarázza vendéglátóm. Azonban már évek óta Gergő fiáé a lovas dicsőség, aki az akadályhajtó országos verseny hétszeres bajnoka. Tán nincs is ilyen eredmény egyetlen lovassportban sem, sőt, más sportágban sem tart senki ilyen csúcsot...

Érköbölküton Rákóczi Lajos magyartanár nemcsak lovardával és lovasiskolával adózik e nemes állat kultuszának, de őt olyan szobrot is állított már a faluban saját költségén, amelyek valamilyen formában kapcsolódnak a lovakhoz. Rákócziéknál a lovak családtagok. Mert ló nélkül lehet élni, de nem érdemes – mondja a paripák szerelmese.

SÜTŐ ÉVA

Fogatok rajtolása

A Szent László Napi Vágta a maga nemében újdonságnak számított Nagyváradon, hiszen történelmi környezetben szervezték a várkertben, de a megyeszékhely rangadója egy hétre rá a hegyközsatári követte. A váradihoz hasonlóan itt is érmelléki, hegyközi, dél-bihari valamint magyarországi fogatok kerekelték a Kismezőre, ahol évek óta rendezik e rangos parádét. A sportág nagyszámú kedvelőivel is megtelt a pályaszél, mert a lovat Isten is jókedvében teremtette – tartja a magyar közmondás. Látványosságban nem is volt hiány: nemcsak parádés ménnek tarkították a mezőnyt, de a kocsik is mindannyiszor szemet gyönyörködtető veretes mesterművek voltak, a lószerszámok szintűgy. A versenyt – mint mindig – Rákóczi Lajos, az Érköbölküti Tulipán Lovas Klub elnöke és a Román Lovasszövetség Fogathajtó Szakbizottságának tagja szervezte. A jeles érmelléki szakembert a környéken az érköbölküti lótenyésztéről és lovasiskolájáról ismerik. E hagyományörző rendezvénynek a főszerzője évek óta az Érmelléki Gazdák Egyesülete, amelyet legutóbb az Erkeserői Hagyományörző Lovasklub is segített. A lovassportokban Marosvásárhely és Bukarest után Bihar megye az ország legelőkelőbb helyén áll. Világviszonylatban Romániát a legjobb tíz között tartják számon. Bihar megye sem szégyenkezhet: szalontai, nagyváradi, köbölküti, szalárdi és paptamási hajtók is nyertek már országos versenyeket.

FOTÓ: SÜTŐ ÉVA

Lovastábort is működtetnek gyermekek számára, amellyel Adám Andrea foglalkozik (balról)

A régiós versenyeket mindig Rákóczi Lajos szervezi